Παρέμβαση SPAO στη 12η Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών

4 Νοεμβρίου 2026 | Βουλή των Αντιπροσώπων, Κύπρος

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης – Social Policy and Action Organization (SPAO) συμμετείχε στη 12η Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 2026 στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Τον Οργανισμό εκπροσώπησε η Εκτελεστική και Επιστημονική Διευθύντρια, Ιφιγένεια Κάτσιη, η οποία παρουσίασε συνοπτικά τις τέσσερις βασικές προτεραιότητες και προτάσεις πολιτικής του SPAO.

Λόγω του περιορισμένου χρόνου παρέμβασης, ο οποίος ανερχόταν σε δύο λεπτά, δεν κατέστη δυνατή η αναλυτική παρουσίαση των εισηγήσεων. Για τον λόγο αυτό, ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης δημοσιοποιεί το πλήρες κείμενο της προγραμματισμένης παρέμβασής του, με στόχο την ολοκληρωμένη παρουσίαση των θέσεων, των αιτημάτων και των συγκεκριμένων προτάσεων πολιτικής που επιθυμεί να θέσει ενώπιον των αρμόδιων αρχών και της κοινωνίας των πολιτών.

Οι προτάσεις επικεντρώνονται στη θεσμική αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, στην ενσωμάτωση των δράσεων νεολαίας στις δημόσιες πολιτικές, στη δημιουργία τοπικών μηχανισμών πρωτογενούς πρόληψης της βίας και της εγκληματικότητας και στην ουσιαστική θεσμοθέτηση της δημόσιας διαβούλευσης.

1. Αναγνώριση και ουσιαστική αξιοποίηση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και θεσμική κατοχύρωση του επαγγελματικού προτύπου Youth Worker

Ο Οργανισμός επαναφέρει το διαχρονικό αίτημα για την αναγνώριση, επικύρωση και πιστοποίηση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω του εθελοντισμού, της συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών και της εργασίας στον τομέα της νεολαίας.

Κατά τα έτη 2024 και 2025, οι αρμόδιες αρχές είχαν αναφερθεί στην ανάπτυξη επαγγελματικού προτύπου για τους Youth Workers, δηλαδή τα άτομα που εργάζονται στον τομέα της νεολαίας, καθώς και στη δημιουργία μηχανισμών επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και δράσης.

Όπως έχει επισημάνει επανειλημμένα ο Οργανισμός, οι συγκεκριμένες δραστηριότητες προσφέρουν ουσιαστικές ευκαιρίες μάθησης, και συμβάλλουν στην απόκτηση και ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, οι οποίες μπορούν να είναι ποιοτικά ισάξιες με αντίστοιχα μαθησιακά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Η αξία αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων δεν πρέπει να υποτιμάται επειδή αποκτώνται εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο Οργανισμός ζητάει συγκεκριμένη και επίσημη ενημέρωση από τις αρμόδιες αρχές σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί:

- Ποιες εξελίξεις έχουν υπάρξει μέχρι σήμερα όσον αφορά την ανάπτυξη του επαγγελματικού προτύπου Youth Worker;
- Ποιες ενέργειες έχουν ολοκληρωθεί και ποιοι μηχανισμοί αναγνώρισης και επικύρωσης εφαρμόζονται στην πράξη;

- Ποιο είναι το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα για τη θεσμική αναγνώριση και πιστοποίηση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής και άτυπης μάθησης;

Δεν αρκεί η θεωρητική αναγνώριση της αξίας της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Απαιτούνται συγκεκριμένοι θεσμικοί μηχανισμοί που θα διασφαλίζουν την αναγνώριση, επικύρωση και ουσιαστική αξιοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της.

2. Θεσμική αναγνώριση και ενσωμάτωση των δράσεων νεολαίας στις δημόσιες πολιτικές

Μέσα από την πολυετή εμπειρία του στον τομέα της νεολαίας, ο Οργανισμός έχει συγκεντρώσει εμπειρικά δεδομένα και στοιχεία που αναδεικνύουν τον θετικό αντίκτυπο των δράσεων, που στηρίζονται στην άτυπη και μη τυπική μάθηση στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των νέων, στην ενεργό πολιτότητα, στον εθελοντισμό και στη συμμετοχή τους στις τοπικές κοινότητες. Παράλληλα, οι δράσεις αυτές μπορούν να συμβάλουν στην πρωτογενή πρόληψη αρνητικών κοινωνικών φαινομένων, όπως η βία μεταξύ νέων και η νεανική παραβατικότητα, μέσα από τη συστηματική ανάπτυξη προσωπικών, κοινωνικών και συναισθηματικών ικανοτήτων.

Σε συνέχεια του αιτήματος για την αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, ο Οργανισμός καταθέτει πρόσθετη πρόταση για τη θεσμική αναγνώριση και συστηματική ενσωμάτωση των δράσεων νεολαίας, στις δημόσιες πολιτικές, ιδιαίτερα στις πολιτικές πρωτογενούς πρόληψης της βίας.

Ο Οργανισμός προτείνει την ανάπτυξη και εφαρμογή συστηματικών, ηλικιακά προσαρμοσμένων εκπαιδευτικών και προληπτικών προγραμμάτων, αξιοποιώντας ευρωπαϊκά πλαίσια και προσεγγίσεις ανάπτυξης ικανοτήτων, όπως το LifeComp και σχετικές προσεγγίσεις του European Training Foundation (ETF).

Οι παρεμβάσεις αυτές θα πρέπει να επικεντρώνονται στην καλλιέργεια αξιών και στην ανάπτυξη προσωπικών, κοινωνικών, συναισθηματικών και δημοκρατικών ικανοτήτων, όπως:

- Η ενσυναίσθηση και ο σεβασμός της διαφορετικότητας.
- Η αυτορρύθμιση και η ψυχική ανθεκτικότητα.
- Η επικοινωνία, η συνεργασία και η διαχείριση συγκρούσεων.
- Η κριτική σκέψη, η προσαρμοστικότητα και η ενεργός συμμετοχή.
- Η μη βίαιη επικοινωνία και η ανάπτυξη υγιών διαπροσωπικών σχέσεων.
- Η αυτοπροστασία, η αναγνώριση κακοποιητικών συμπεριφορών, ο σεβασμός των προσωπικών ορίων και η κατανόηση της συναίνεσης.

Η ανάπτυξη αυτών των ικανοτήτων μπορεί να λειτουργήσει προστατευτικά απέναντι σε παράγοντες κινδύνου που συνδέονται με αντικοινωνικές, παραβατικές και βίαιες συμπεριφορές, συμβάλλοντας στην πρωτογενή πρόληψη της βίας, συμπεριλαμβανομένης κάθε μορφής έμφυλης βίας.

Παράλληλα, ο Οργανισμός ζητά από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, ιδιαίτερα το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής

Ευημερίας, να επιδείξουν μεγαλύτερη θεσμική εξωστρέφεια και δεκτικότητα στη συνεργασία με οργανώσεις νεολαίας.

Οι οργανώσεις που εργάζονται ουσιαστικά με και για τη νεολαία διαθέτουν εμπειρία, τεχνογνωσία και εξειδικευμένες μεθοδολογίες, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν στον σχεδιασμό, στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών πρόληψης.

Ο SPAO εισηγείται τη δημιουργία σταθερών μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ κρατικών υπηρεσιών και οργανώσεων νεολαίας, ώστε οι δράσεις άτυπης και μη τυπικής μάθησης να αποτελέσουν αναγνωρισμένο και οργανωμένο μέρος των δημόσιων πολιτικών πρωτογενούς πρόληψης.

3. Θεσμική ενεργοποίηση των τοπικών κοινοτήτων σε συνεργασία με τη νεολαία για την πρωτογενή πρόληψη της βίας και της εγκληματικότητας

Η πρόληψη της βίας αρχίζει μέσα στην κοινωνία, στις κοινότητες, στα σχολεία και στους χώρους όπου μεγαλώνουν, ζουν και δραστηριοποιούνται οι νέοι και οι νέες. Ο Οργανισμός υποστηρίζει ότι η αποτελεσματική πρωτογενής πρόληψη της βίας και της εγκληματικότητας προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και τη δημιουργία οργανωμένων, διαρκών και συμμετοχικών μηχανισμών πρόληψης.

Υφιστάμενοι θεσμοί, όπως ο Αστυνομικός της Γειτονιάς και ο Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Ωστόσο, δεν επαρκούν από μόνοι τους για την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής πρωτογενούς πρόληψης. Ταυτόχρονα, η πρόληψη της βίας δεν μπορεί να αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της Αστυνομίας, των κοινωνικών υπηρεσιών ή του εκπαιδευτικού συστήματος.

Απαιτείται μια ολοκληρωμένη, διεπιστημονική και κοινοτικά προσανατολισμένη προσέγγιση, με ουσιαστική συνεργασία των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών, των σχολείων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κατοίκων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργό συμμετοχή των νέων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Οργανισμός προτείνει τη θεσμική ενεργοποίηση των τοπικών κοινοτήτων μέσω της δημιουργίας και λειτουργίας μόνιμων, οργανωμένων και συμμετοχικών μηχανισμών πρωτογενούς πρόληψης της βίας και της εγκληματικότητας.

Οι μηχανισμοί αυτοί θα πρέπει να βασίζονται σε συγκεκριμένες διαδικασίες και παρεμβάσεις, όπως:

- Χαρτογράφηση των αναγκών, των προκλήσεων και των παραγόντων κινδύνου σε κάθε τοπική κοινότητα.
- Συντονισμό των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών, των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
- Έγκαιρη αναγνώριση παραγόντων κινδύνου που συνδέονται με την εμφάνιση βίαιων και παραβατικών συμπεριφορών.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστηματικών, στοχευμένων προληπτικών παρεμβάσεων, μέσα στις κοινότητες σε τοπικό επίπεδο.

- Συνεχή επιμόρφωση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων.
- Αξιοποίηση της μη τυπικής μάθησης και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών φορέων και γενεών.
- Ουσιαστική συμμετοχή των νέων στον σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στην αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

Βασικός στόχος είναι η μετάβαση από τις αποσπασματικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε συστηματικές, συντονισμένες και διαρκείς προληπτικές παρεμβάσεις σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων. Η θεσμική ενεργοποίηση των κοινοτήτων μπορεί να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή, τη συνεργασία μεταξύ των πολιτών και την ανάπτυξη ενός πιο ολοκληρωμένου συστήματος πρωτογενούς πρόληψης της βίας και της εγκληματικότητας.

4. Ουσιαστική θεσμοθέτηση της δημόσιας διαβούλευσης και εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου συνεργασίας με τις ΜΚΟ

Ο Οργανισμός ζητά την ουσιαστική θεσμοθέτηση της δημόσιας διαβούλευσης, τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου συνεργασίας μεταξύ κράτους και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και, κυρίως, την έμπρακτη εφαρμογή συμμετοχικών διαδικασιών σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών. Η κοινωνία των πολιτών δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται αποκλειστικά ως φορέας υλοποίησης δράσεων, αλλά ως ισότιμος και ουσιαστικός εταίρος στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών.

Η συμμετοχή αυτή πρέπει να διασφαλίζεται για όλες τις οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία, διαχρονικό έργο και μετρήσιμα αποτελέσματα στον τομέα δραστηριοποίησής τους, ανεξάρτητα από το εάν λαμβάνουν ή όχι κρατική χρηματοδότηση.

Η πρόσβαση στη δημόσια διαβούλευση δεν πρέπει να εξαρτάται από τη χρηματοδοτική σχέση μιας οργάνωσης με το κράτος, αλλά να βασίζεται σε διαφανείς και αντικειμενικές διαδικασίες συμμετοχής.

Ο Οργανισμός προτείνει:

- Τη θεσμοθέτηση διαφανών, ουσιαστικών και συστηματικών διαδικασιών δημόσιας διαβούλευσης.
- Την εξασφάλιση ισότιμων ευκαιριών συμμετοχής για οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με αποδεδειγμένη εμπειρία και έργο.
- Την ουσιαστική συμμετοχή των οργανώσεων στον σχεδιασμό, στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών.
- Την παροχή αιτιολογημένης ανατροφοδότησης επί των εισηγήσεων και προτάσεων που υποβάλλονται.
- Τη μείωση των δυσανάλογων διοικητικών εμποδίων που περιορίζουν τη συμμετοχή των οργανώσεων.

- Την ανάπτυξη σταθερών μηχανισμών συνεργασίας και διαλόγου μεταξύ των αρμόδιων κρατικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών.

Η δημόσια διαβούλευση δεν πρέπει να αποτελεί μια τυπική διαδικασία, αλλά αναπόσπαστο μέρος της δημοκρατικής διακυβέρνησης και της λήψης δημόσιων αποφάσεων.

Από τις εισηγήσεις στη θεσμική εφαρμογή

Μέσα από τη συμμετοχή του στη 12η Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών και τη δημοσιοποίηση του πλήρους κειμένου των προτάσεών του, ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης επιδιώκει να συμβάλει ουσιαστικά στον δημόσιο διάλογο για την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων, συμμετοχικών και κοινωνικά προσανατολισμένων δημόσιων πολιτικών.

Οι τέσσερις προτάσεις συνδέονται με μια κοινή επιδίωξη, η οποία τονίζει τη μετάβαση από την αναγνώριση προβλημάτων και τις αποσπασματικές παρεμβάσεις στη δημιουργία σταθερών θεσμικών μηχανισμών που θα αξιοποιούν τη γνώση, την εμπειρία και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης θα συνεχίσει να προωθεί τις συγκεκριμένες εισηγήσεις, επιδιώκοντας ουσιαστική συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές αρχές, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους ίδιους τους νέους και τις νέες.

Η κοινωνία των πολιτών διαθέτει γνώση, εμπειρία, τεχνογνωσία και συγκεκριμένες προτάσεις. Η ουσιαστική αξιοποίησή τους αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση αποτελεσματικών, συμπεριληπτικών και συμμετοχικών δημόσιων πολιτικών.

Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης – Social Policy and Action Organization (SPAO)

Κέντρο Συνηγορίας Κοινωνικής Πολιτικής και Νομοθετικών Παρεμβάσεων - Social Policy Advocacy and Legislative Interventions Center (SPAO Social Policy Advocacy Center)